

ТЕРОРИСТИ В ПАРЛАМЕНТІ? ІЗРАЇЛЬ ПРОТИ УЧАСТІ ХАМАСУ У ВИБОРАХ*

Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон заявив, що в тому випадку якщо радикальне палестинське угруповання ХАМАС буде допущене до участі в призначених на січень 2006 року виборах у палестинський парламент, Ізраїль не буде допомагати в їхній організації Палестинській адміністрації. Таку заяву Шарон зробив, зокрема, під час зустрічі з президентом США Джорджем Бушем, королем Йорданії Абдаллою II і американськими журналістами в рамках своєї участі в 60-й сесії Генеральної Асамблеї ООН. Ізраїльський прем'єр наголосив, що у випадку участі ХАМАС у виборах у палестинський парламент Ізраїль не допустить вільного пересування палестинців по підконтрольних Палестинській національній адміністрації територіях в Іудеї і Самарії, не відкриє жодного з контрольно-пропускних пунктів і не зніме блокаду з жодного району, які знаходяться в режимі ізоляції, що, за його словами, рівнозначно зриву виборів. Шарон підкреслив, що ізраїльський уряд погодиться на участь ХАМАС у виборах тільки за умови, якщо угруповання роззброїться й відмовиться від знищення Ізраїлю.

Ця заява викликала вкрай негативну реакцію як ХАМАС, так і представників ПНА. Прес-секретар ХАМАС Мушир аль-Масрі назвав Шарона противником демократії, підкресливши, що ізраїльський прем'єр «намагається в такий спосіб внести розкол у палестинський народ, але ми сильні, і наша єдність буде тільки міцніти». Голова Палестинської національної адміністрації Абу-Мазен назвав слова Шарона прямим втручанням у внутрішні палестинські справи. Голова департаменту ПНА у переговорах з Ізраїлем Саїб Орейкат заявив, що слова ізраїльського прем'єра

* Захарченко А.М. Терористи у парламенті? Про перспективи участі ХАМАСу у виборах // День. — 2005. — 27 вересня.

грають на руку ХАМАС, адже вони тільки підсилюють політичний вплив цієї організації в палестинському суспільстві.

Нарешті, дуже негативно до заяви Шарона поставились в Білому домі й Держдепартаменті США. Високопоставлені американські дипломати заявили своїм ізраїльським колегам, що подібна позиція помилкова, оскільки, насамперед, буде сприяти додатковому посиленню впливу ХАМАС. Тема участі ХАМАС у загальних парламентських виборах у січні майбутнього року, а також ставлення до цього Ізраїлю, буде винесена на порядок денний найближчої зустрічі між політичним радником прем'єр-міністра Ізраїлю адвокатом Д. Вайсгласом із держсекретарем США К. Райс.

Як відомо, угруповання ХАМАС — принциповий противник будь-яких переговорів з Ізраїлем. Будучи однією із найбільш численних і популярних серед палестинців організацій, ХАМАС неодноразово ставив під загрозу процес близькосхідного врегулювання. Жодне з палестинських об'єднань не завдавало стільки шкоди Ізраїлю, як ХАМАС, і водночас жодна з екстремістських організацій не робила так багато для простих палестинців. ХАМАС і донині фінансує будівництво шкіл і лікарень на Західному березі р. Йордан і в секторі Газа, надає палестинцям різну допомогу в соціальній і релігійній сферах. Наприклад, широка підтримка ісламського руху серед студентів пояснюється не тільки непримиренною позицією організації щодо Ізраїлю, а й тим, що ХАМАС виділяє їм кредити, постачає безкоштовні книжки, дешеву їжу й транспорт.

Упродовж останніх 15 років ХАМАС був основним політичним конкурентом Організації визволення Палестини. Певний час протиріччя між ХАМАС і ОВП були настільки сильні, що рух заявив про намір убити її лідера Ясіра Арафата. У 1990-ті роки ХАМАС відмовилося від цього плану, завдяки чому став можливий діалог руху з ОВП, а потім і досягнення між ними перемир'я. Водночас, ХАМАС дистанціювався від створеної в 1993 р. ПНА, тому що не визнавав плану мирного врегулювання палестинсько-ізраїльського конфлікту.

Зараз, після декількох років добровільної відмови від політичної діяльності, ХАМАС вперше має намір взяти участь у майбутніх загальнопалестинських парламентських виборах.

Цьому рішенняу значно сприяв діалог, розпочатий між головою ПНА М. Аббасом і представниками ХАМАС у Каїрі у березні 2005 р., результатом якого стала заява лідера ХАМАС Махмуда аз-Захара про можливий вступ угруповання в Організацію визволення Палестини. У той же час аз-Захар та інші представники ХАМАС особливо підкреслили, що вступ ХАМАС в ОВП не означає, що рух має намір припинити боротьбу за досягнення своєї головної мети — повернення земель, анексованих Ізраїлем у 1948 році, у той час як ОВП домагається лише повернення територій, окупованих Ізраїлем під час війни 1967 року. Відповідно до заяви аз-Захара, «ХАМАС не збирається поступитися жодним квадратним метром палестинської землі, однак без компромісу з іншими організаціями це неможливо буде здійснити».

Боротьба за «лаври переможців» ізраїльської окупації, під знаком якої відбудуться вибори у палестинський парламент, заплановані на січень 2006 року, розгортається вже зараз. Військова анархія і критичний стан палестинської економіки після реалізації ізраїльського плану розмежування, безумовно, ускладнить політичні позиції палестинського керівництва, основним завданням якого на цей момент є не допустити ісламізацію Гази. Необхідно зазначити, що на останніх виборах у секторі Газа ХАМАС одержав 77 із 118 місць у місцевому парламенті, тоді як домінуюча сила в ОВП — ФАТХ — лише 26. Цей факт зайвий раз підтверджує потенційні можливості ХАМАС на майбутніх загальнонаціональних виборах. За попередніми оцінками, ХАМАС може одержати 35—40 % мандатів у Законодавчих зборах ПНА, що, на думку багатьох ізраїльських аналітиків, може відкинути ізраїльсько-палестинський політичний процес на десять років назад.

З великою долею впевненості можна прогнозувати, що лідер ПНА М. Аббас не ризикне піти на відкриту конфронтацію з ісламістами перед виборами і роззброїти терористичні угруповання. Щодо ХАМАС, то до виборів він збереже ілюзію перемир'я в Газі, але надалі основний наголос ним буде зроблений на нарощування терору.